

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

1er JUILLET 2004

Proposition de loi modifiant les articles 60, 65 et 70 du Code judiciaire en ce qui concerne les tribunaux de police et les justices de paix

(Déposée par M. Christian Brotcorne et Mme Clotilde Nyssens)

DÉVELOPPEMENTS

La loi du 11 juillet 1994 relative aux tribunaux de police et portant certaines dispositions relatives à l'accélération et à la modernisation de la justice (1) a profondément modifié le fonctionnement de ces juridictions notamment pour ce qui est de la compétence matérielle.

Au plan pénal, les compétences ont été accrues (article 138 du Code d'instruction criminelle). Des compétences nouvelles au plan civil ont été désormais reconnues à ces juridictions (article 601*bis* du Code judiciaire). Dans les matières susdites, les tribunaux de police ont une compétence exclusive (2).

Cet accroissement de compétences a eu pour conséquence une augmentation parfois importante de l'arriéré judiciaire devant le tribunal de police (3).

(1) *Moniteur belge*, 21 juillet 1994, entrée en vigueur le 1er janvier 1995.

(2) Cass., 27 février 1997, *J.L.M.B.*, 1997, p. 412.

(3) Hubert de Stexhe, «Colloque — art. 29*bis*» in *Cinq années d'application de la loi sur l'indemnisation des usagers faibles de la route*, actes du colloque du 1er février 2001, Bruxelles, FUSL, chapitre III, pp. 25-27, l'arriéré judiciaire devant le tribunal de police et le tableau joint.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

1 JULI 2004

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 60, 65 en 70 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de politierechtbanken en de vrederechters

(Ingediend door de heer Christian Brotcorne en mevrouw Clotilde Nyssens)

TOELICHTING

De wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en modernisering van de strafrechtspleging (1), heeft de werkwijze van deze rechtbanken grondig gewijzigd, vooral wat de materiële bevoegdheid betreft.

Op strafrechtelijk vlak zijn de bevoegdheden uitgebreid (artikel 138 van het Wetboek van strafvordering). Er zijn nu aan deze rechtbanken nieuwe bevoegdheden toegekend op burgerlijk vlak (artikel 601*bis* van het Gerechtelijk Wetboek). Voor de bovengenoemde zaken zijn de politierechtbanken exclusief bevoegd (2).

Deze uitbreiding van bevoegdheden heeft een soms belangrijke toename tot gevolg gehad van de gerechtelijke achterstand bij de politierechtbanken (3).

(1) *Belgisch Staatsblad* 21 juli 1994, inwerkingtreding op 1 januari 1995.

(2) Cass., 27 februari 1997, *J.L.M.B.*, 1997, blz. 412.

(3) Hubert de Stexhe, «Colloque» art. 29*bis* » in *Cinq années d'application de la loi sur l'indemnisation des usagers faibles de la route*, actes du colloque du 1er février 2001, Bruxelles, FUSL, Hoofdstuk III, blz. 25-27, de gerechtelijke achterstand bij de politierechtbanken en bijgevoegd tabel.

Devant les justices de paix, l'indisponibilité prolongée du magistrat cantonal peut aboutir à des situations identiques. Les magistrats suppléants, absorbés par leur métier, ne sont pas toujours à même d'assurer pour un long temps les fonctions dévolues au titulaire de la fonction.

Il importe de remédier à la situation de l'arriéré judiciaire, le citoyen étant en droit d'attendre de la justice une solution rapide à son litige. Pour ce faire, il apparaît judicieux de créer un parallélisme entre les possibilités de nomination notamment devant le tribunal de première instance et le tribunal de police.

Les lois des 10 février 1998 et 22 décembre 1998 ont modifié les articles 98 et 100 du Code judiciaire en prévoyant :

— la possibilité pour le premier président de la cour d'appel de charger par ordonnance un juge du ressort de la cour d'appel d'exercer ses fonctions, à titre complémentaire, dans un autre tribunal de première instance ou un autre tribunal de commerce situé dans ce ressort;

— la nomination simultanée de juges du tribunal de première instance et de substituts auprès de ce tribunal dans ou près différents tribunaux de première instance du ressort de la cour d'appel.

Ces deux facultés ont été étendues aux juridictions du travail.

Cette mobilité de magistrats a pour but de pallier à des carences temporaires ou à des surcharges de travail sans devoir nommer nécessairement un magistrat complémentaire. Cette même surcharge peut exister au niveau des justices de paix et des tribunaux de police.

Il apparaît adéquat de reprendre la même formule pour ces juridictions, afin de permettre la même mobilité.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 2

La modification est calquée sur l'article 100, alinéa 1er, du Code judiciaire. La modification proposée est par ailleurs plus large quant aux situations envisagées par rapport au libellé actuel de ladite disposition, qui ne prévoit que la seule possibilité pour un juge de paix d'être en outre nommé juge au tribunal de police.

Article 3

Dans l'article 65, alinéa 1er, du Code judiciaire, le terme « légal » est remplacé par « légitime », ce dernier

Voor de vrederechten kan de langere onbeschikbaarheid van de kantonmagistraten tot identieke situaties leiden. De plaatsvervangende magistraten zijn in beslag genomen door hun werkzaamheden en niet altijd in staat om het ambt van titularis voor langere tijd waar te nemen.

De gerechtelijke achterstand dient weggewerkt te worden, aangezien de burger van het gerecht een snelle oplossing mag verwachten voor zijn geschil. Met dat doel lijkt het verstandig om een parallelisme in te stellen voor de benoemingen, meer bepaald bij de rechtbank van eerste aanleg en bij de politierechtbank.

De wetten van 10 februari 1998 en 22 december 1998 hebben de artikelen 98 en 100 van het Gerechtelijk Wetboek gewijzigd, door te bepalen dat :

— de eerste voorzitter van het hof van beroep over de mogelijkheid beschikt om bij beschikking een rechter uit het rechtsgebied van het hof van beroep op te dragen om zijn ambt bijkomend waar te nemen in een andere rechtbank van eerste aanleg of een andere rechtbank van koophandel gelegen binnen dit rechtsgebied;

— de gelijktijdige benoeming mogelijk is van rechters in en substituten bij de rechtbanken van eerste aanleg, in of bij verschillende rechtbanken van eerste aanleg van het rechtsgebied van het hof van beroep.

Deze twee mogelijkheden zijn ook uitgebreid tot de arbeidsrechtbanken.

Deze mobiliteit van magistraten heeft tot doel een oplossing te bieden voor tijdelijke tekorten of overbelasting, zonder daarom meteen een bijkomende magistraat te moeten aanstellen. Dezelfde overbelasting kan bestaan bij de vrederechten en bij de politierechtbanken.

Het lijkt dan ook logisch om dezelfde formule over te nemen voor deze rechtbanken en zo dezelfde mobiliteit mogelijk te maken.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

De wijziging is gebaseerd op artikel 100, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek. De voorgestelde wijziging is met het oog op de bedoelde toestand trouwens ruimer dan de bestaande bepaling, die alleen de mogelijkheid inhoudt dat een vrederechter ook aangewezen wordt als rechter in een politierechtbank.

Artikel 3

In artikel 65, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt in de Franse tekst het woord « légal »

terme étant celui utilisé dans l'article 98, alinéa 1er, relatif notamment au tribunal de première instance.

Les nouveaux alinéas 2 et 3 sont calqués sur l'article 98, alinéas 2 et 3, du Code judiciaire.

Dans un but de sécurité juridique, il est apparu opportun de reproduire l'article 99 du Code judiciaire (nouvel alinéa 6).

Article 4

La modification de l'article 70 prend en considération l'existence de juges délégués.

Christian BROTCORNE.
Clotilde NYSENS.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution

Art. 2

L'article 60, alinéa 2, du Code judiciaire, remplacé par la loi du 11 juillet 1994, est remplacé comme suit :

« Les juges de police et les juges de paix peuvent être nommés simultanément dans différents tribunaux de police ou justices de paix du ressort de la cour d'appel. »

Art. 3

A l'article 65 du même Code, modifié par la loi du 11 juillet 1994, sont apportées les modifications suivantes :

A) dans l'alinéa 1er, le mot « légal » est remplacé par le mot « légitime »;

B) les alinéas suivants sont insérés entre les alinéas 1er et 2 :

« Le premier président peut également, lorsque la nécessité du service le justifie, charger par ordonnance, dans le respect de la loi sur l'emploi des langues en matière judiciaire, un juge de paix ou un juge dans le tribunal de police du ressort de la cour

remplacer par le mot « légitime », vermits het die laatste term is die in artikel 98, eerste lid, wordt gebruikt, meer bepaald in verband met de rechtbank van eerste aanleg.

De nieuwe leden 2 en 3 komen overeen met de leden 2 en 3 van artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek.

Met het oog op de rechtszekerheid, lijkt het ons een goed idee om artikel 99 van het Gerechtelijk Wetboek te herhalen (nieuw zesde lid).

Artikel 4

De wijziging van artikel 70 houdt rekening met het bestaan van de aangewezen rechters.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 60, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen bij de wet van 11 juli 1994, wordt vervangen als volgt :

« Politierechters en vrederechters kunnen gelijktijdig benoemd worden in verschillende politierechtbanken of vredegerechten van het rechtsgebied van een hof van beroep. »

Art. 3

Artikel 65 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 11 juli 1994, wordt gewijzigd als volgt :

A) in het eerste lid wordt in de Franse tekst het woord « légal » vervangen door het woord « légitime »;

B) tussen het eerste en het tweede lid worden de volgende leden ingevoegd :

« De eerste voorzitter kan eveneens, wanneer de behoeften van de dienst het rechtvaardigen, bij beschikking, met inachtneming van de taalwet in gerechtszaken, een vrederechter of een rechter in de politierechtbank uit het rechtsgebied van het hof van

d'appel, avec son accord, d'exercer ses fonctions, à titre complémentaire et pour un délai déterminé, dans une autre justice de paix ou un autre tribunal de police situé en ce ressort.

Les mêmes pouvoirs sont exercés par le premier président vis-à-vis des juges de complément désignés par le Roi pour exercer leur fonction conformément à l'article 69, alinéas 1 et 2.»

C) dans l'alinéa 2, qui devient l'alinéa 4, les mots «Cette ordonnance est rendue» sont remplacés par les mots «Ces ordonnances sont rendues»;

D) l'article est complété par l'alinéa suivant :

«Pendant la durée de la délégation, le juge ou le juge suppléant ainsi délégué reste valablement saisi des affaires en cours de débats ou en délibéré, dans lesquelles il a siégé avant que la délégation produise ses effets.»

Art. 4

Dans l'article 70, alinéa 1er, du même Code, les mots «ou délégués» sont insérés entre les mots «juges de complément» et les mots «, le juge titulaire».

28 avril 2004.

Christian BROTCORNE.
Clotilde NYSENS.

beroep met diens toestemming aanwijzen om zijn ambt bijkomend en voor een bepaalde termijn waar te nemen in een ander vrederecht of een andere politierechtbank gelegen binnen dat rechtsgebied.

Dezelfde bevoegdheden worden door de eerste voorzitter uitgeoefend ten aanzien van de toegevoegde rechters die door de Koning aangewezen zijn om hun ambt uit te oefenen overeenkomstig artikel 69, eerste en tweede lid.»

C) in het tweede lid, dat het vierde lid wordt, worden de woorden «die beschikking wordt gegeven» vervangen door de woorden «die beschikkingen worden gegeven»;

D) het artikel wordt aangevuld als volgt:

«Voor de duur van zijn opdracht blijft de aldus aangestelde rechter of plaatsvervangende rechter geldig kennis nemen van de zaken waarover de debatten aan gang zijn of die in beraad zijn, en waarin hij zitting had voordat de hem gegeven opdracht gevolgen heeft.»

Art. 4

In artikel 70, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «of aangewezen rechters» ingevoegd tussen de woorden «toegevoegde rechters» en de woorden «berust de verantwoordelijkheid».

28 april 2004.